Székesfehérvár XXVI. év. 7. 1919. Péntek jan. 10.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 hóra 2·50 K, 1 évre 30 K | 1 hóra 2·50 K, 1 évre 30 K

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Vörös uralom.

Mindinkább gyarapodik ama tények száma, melyek a vörös szociálisták féktelen terrorjának fekete lisztáját növelik. Ujabban pl. Keszthelyen a felfegyverzett vörös szociálisták sortűzzel fenyegették a keresztény szocialistákat, ha gyülésüket megtartják. Mindezt a gyülekezés- és szólásszabadság korában!

Ma a vörösök kisebbsége terrorral uralja az egész országot. Ez pedig a történelem bizonysága szerint polgárháborut készit elő.

A francia forradalom is igazolja, hogy a kisebbség uralma terrorra vezet és véres bosszút vált ki. Franciaország akkori kisebbsége, a jakobinusok, klubjaik segitségével magukhoz ragadták a hatalmat, de rövid ideig is csak tengernyi vér és könny árán uralkodhattak; a kisebbség vadállati terrorral dolgozott, legyilkolta a nemzet legjobbjait és utánuk: *saját embereit* [illegible] ... [illegible] Franciaországban a többség [illegible] ... [illegible] Napoleon cárizmusa következett. A kisebbség épen a vad terrorral gyülöletessé tette magát és igy nem volt képes a forradalom vivmányait a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget fenntartani.

A negyedik rendbeliek, az akkori csőcselék, a sansculotte-ok is megundorodtak a sok vértől és inkább akarták az abszolutizmust, mint a véres erőszakba fulladt „népszabadság"-ot, mely nem tudta biztositani az élet- és vagyonszabadságot.

A többségi parlamentarizmus elvét a forradalmár Mirebeau, a nép embere — kinek koporsóját néhány hónap mulva a nép vállain vitte a nemzeti Pantheonjába — szintén vallotta, midőn az akkor még kisebbségi negyedik rend embereit, akik erőszakosan, oktroyal akarták kényszeriteni a hazafiak többségét, e hires mondásával intette: „*Csitt kisebbség!*"

Nem hivatkozhatnak a szociáldemokraták a többségükre. Hiszen ők maguk is tudják; hogy az újabban „beszervezett" tagok nagyobbik része csak erőszak hatására lépett a vörös táborba. Ismerünk olyan polgárokat, akik undorral lettek vörös szocialisták és ott fogják hagyni a „szervezetet" mihelyt szabadabban mozoghatnak.

Hazánkban most a józan polgárság is forradalmi; a népszabadságért és emberi jogaiért küzd, nem türheti tehát, hogy szabadságát a vörös terror gúzsba kösse.

Mi nem félünk a szociáldemokrata komoly munkásoktól, de aggódunk, hogy a komoly jószándékú elemeknek nem lesz elegendő hatalma a féktelen vad szenvedélyektől elvakitott csőcselék fékentartására. Tartunk attól, hogy a mérsékelt elvü szocialisták nem fogják tudni elfojtani a bolsevikí mozgalmat. Tartunk attól is, hogy az uralomra jutott vörös tábor erőszakkal [illegible] ... [illegible] és nemzetközi — attól azonban [illegible] ... [illegible] szociáldemokraták [illegible] mindenkinek a [illegible] vörös szocializmusban hinni nem tud.

A vörös tábor hivei maguknak a forradalom kiváltságosainak mondják. Pedig ne követeljenek külön jogokat azon a cimen, hogy „mi csináltuk a forradalmat." Nem, a forradalmat nem a vörös tábor, sem a Károlyi párt, hanem *a szerencsétlen háború csinálta*; — a Tisza-gárda meg az osztrák s német militáris politika tönkreveretett bennünket, a forradalom már csak reakciója a vesztett háborunak.

Ha a munkásvezérek most legerélyesebben nem sürgetik a mindenkire kötelező *munkát*, akkor kitartott proletariatust nevelnek, olyat, minő a régi Rómában volt, mely „panem et circenses!" kenyeret és játékot! követeléssel rendezett folytonos tüntetéseket, de nem dolgozott.

És ne feledje az uralkodó vörös tábor, hogy *a győzelmes entente nem rajong a vörös szinért*. Ma a béketárgyalások kezdetén a nacionalista és imperialista entente akarata dönt . . . Magyarország ma csak egy foszlány a nemzetek és országok új térképén. Most a *vörös* tábornak és *fehér* tábornak megértéssel kell közreműködni, abban, hogy a foszlányokra tépett Magyarországon belső béke, szociális jólét legyen. A vezető emberek most ne *álmokat* akarjanak megvalósitani, hanem államot segitsenek megmenteni. Ne elméletekért rajongjunk, hanem elmélkedjünk az élet tanitómesterének, a történelemnek tanuságain s azokból okulva épitsünk szociális új világot.

Az új világ felépitésében kell, hogy tevékeny szerepe legyen a *most szervezkedő radikális keresztény szocialista pártnak*, mely a „szocialista" nevet nem bitorolja, hanem szociális reformtörekvéseivel megérdemli a dolgozó nép bizalmát és a fehér pártunkhoz való csatlakozást.

Hajós.

Az iskolai vallásoktatás kérdése.

Nem árulunk zsákban macskát; kijelentjük nyiltan es őszintén, mint becsületes keresztény magyar emberekhez illik: bennünket az uj Magyarország sorsát intézők programmjában az érdekel legjobban, hogy *mi lesz a jövő magyar nemzedék hitével, a mi gyermekeink lelkével?*

Hogy mennyi bakót nyomott a magyar köztársaság az elsősorban Szende Pál ur dolga; [illegible] ... [illegible] ben mennyit harácsolnak fel az [illegible] testéből szok a nemzetiségek [illegible] ... [illegible] érre kitanitott, attól majd az Európa népeinek békéjét biztositani akaró ántánt feje fáj; hogy meglesz-e itt az igazi népjólét, azt majd Kúnfi miniszter urtól fogja számon kérni Magyarország népe; hogy legyen-e magántulajdon vagy sem, azt majd elintézi Kadosa Marcell Jászi Oszkárral, Velinszky László Pejzs doktorral, meg az a sok millió ember, akinek van valamije azokkal, akik oly lelkesen osztogatnak a — másébói. De, hogy ezt a szent földet becsületes, erkölcsös, vallásos, Istent imádó, felebarátját megbecsülő, rendszerető, tovább élni akaró nép lakja-e, vagy pedig Istentől elrugaszkodott, fegyelmet nemtürő, züllésnek induló martalóchad, mely önmagával együtt hazáját is tönkreteszi: az mindnyájunk gondja, ezért Isten és a történelem előtt mi mindnyájan felelünk.

Sajnos, a forradalmat megcsinált pártoktól e tekintetben semmi jót nem várhatunk. Az országos Károlyi-párt — ugy látszik, kedves fegyvertársaira való tekintetből — mindez ideig nyilt kérdésnek tekinti a vallásoktatást s maga Károlyi Mihály is kerülgeti, mint a forró kását; a szociáldemokrácia (*helybeli organuma ünnepélyesen leszegezte) ki akarja dobni a vallásoktatást az iskolából;* a radikálisok a legravaszabbak: ők tisztelik a szabadságot (!?) ők fakultativvá akarják tenni a vallásoktatást; tanulja az, aki akarja.

A három között láthatólag a szociáldemokrata párt a legbe[illegible] ... [illegible] sával. *Neki a vallásoktatás nem kell.* [illegible] ... [illegible] kifejezést a párt masztagoló és [illegible] ... [illegible] érzett bá[illegible] hogy dacára a vezérek nyilt szinvallásának, a párt őstagjai és fiatal rekrutái egyaránt azt kiabálják a világba, hogy *ők nem bántják a vallást.* Ilyenformán, ha én egy ház fundamentumának a köveit feszegetem, nem bántom a házat, ha megmérgezem a kutakat, nem bántom a közegészségügyet, ha nem vetem be a földet, nem vétkezem a közélelmezés ellen. Szomoru világot vet népünk józan gondolkodására, hogy neki *ilyen* maszlagot is be lehet adni.)

Legveszedelmesebb a radikálisok trükkje. Ezek nem mondják, hogy a vallásoktatást el akarják törölni. Nem. Ők tisztelik (?) az emberi szabadságot. A vallás magánügy; tanulja az, aki akarja, taníttassa rá gyermekét az, akinek tetszik, de ne legyen kötelező. Osztályozni a gyermeket hittanból nem szabad, vallási gyakorlatai végzésére, templombajárásra szoritani nem szabad, megbuktatni nem szabad. De, aki akarja tanulni, tanulja, aki akar templomba járni, gyónni, ám tessék.

Mivel ennek az első pillanatra tetszetős elvnek sok gyenge

ember felül, nem árt, ha egy kissé odanézünk a kulisszák mögé.

*

Először is: a vallás nem magánügy, hanem elsőrangu *közügye* államnak, nemzetnek s az egész emberiségnek. Vallás nélkül — a történelem és a mindennapi élet bizonyitja — nincs erkölcs; vallás nélkül állat lesz az ember, pokol a család, egy nagy rablóbanda az ország. Igy mondják az emberiség legnagyobb gondolkodói szent Ágostontól, másfél évezreden át egész Napóleonig. (lásd a Fejérmegyei Napló 1918. dec. 11-iki számát). Amint nem magánügy a himlőojtás, a vizvezeték, a személyfuvarozás, a béreslakás, épenugy nem magánügye a vallás ügye sem. Bár minden szőlősgazdának magánügye az, hogy szőlője menynyit terem: mégis, az állam gondoskodik szőlőnemesitésről, mert tudja azt, hogy a sok apró magánérdek összetéve nagy állami *közérdekké* lesz; bár magánügy hogy minden kisgazdaság egészséges állatokat neveljen: mégis országos nagy ügynek tekinti ezt az állam és gondoskodik az egészséges fajok fenntartásáról; bár minden embernek a magánügye, hogy egészséges legyen: mégis az állam elsőrangu kötelességének tartja a közjó érdekében minden embernek ezt a legprivátabb ügyét előmozditani. Nekem egészen privát ügyem, hogy minő vizet iszom és mégis, a város, az állam *kötelez* arra, hogy a vizvezetéket bevezessem a lakásomba; egészen privát ügyem, hogy a gyerekeim megtanulnak-e irni olvasni, számolni és mégis megbüntet az állam, ha őket iskolába nem küldöm; privát-ügyem hogy minő lakásban élek és mégis a közegészségügyi hatóság kilakoltat engem, ha indokoltnak találja, az én egészségtelen lakásomból, mert a modern államban nincs az egyénnek olyan privát ügye, ami semmiképen vonatkozásban nem lenne a köz érdekével.

Másodszor. A tapasztalás bizonyitja, hogy *a fakultativ tárgyak tanitása az iskolákban elsorvad.* Szülők nemtörődömsége, gyermekek kényelemszeretete ezer módját találja annak, hogy látogatásuk alól magát mentesitse. Csak pár példát. A középiskolákban ezer alkalom van a torna, az ének a kézimunka alól való kibuvásra. Hogy csak az éneket vegyük, alig hiszem, hogy volna a világnak még egy olyan nemzete, mely a népdal tekintetében hátrább állna mint a magyar. Részeg emberek félállati orditásán kivül alig hallunk ma már egyebet a nép ajkáról Magyarországon. A többszólamu ének dolgában meg bátran iskolába járhatnánk a bennünket körülvevő, nálunk kulturális tekintetben mélyen alacsonyabb fokon álló népekhez. Fakultativ, illetőleg rendkivüli tárgy középiskoláinkban a zene. S hányan vagyunk, akik egész életünkön át siratjuk szüleink nemtörődömségét vagy szükös anyagi helyzetét, egyrészt meg a saját gyermekkori kényelemszeretetünket, másrészt, hogy fiatal éveinkben zenét nem tanultunk.

Az Isten a megmondhatója, mekkora minust jelent a mi nemzeti kulturánkban ez a zene és énekbeli analfabetizmus, mely egyenest szükségszerü következménye e tárgyak *fakultativ* tanitásának.

Épen azért az állam igen helyesen — gondolkodik arról, hogy a legtöbb [illegible] az iskolákban ne legyen fakultativ. Jól nézne ki a [illegible] kultura, a magyar müveltség, ha a gyermekek és szülők tetszésére biznák, hogy a tanulók közül az hallgassa a latint, a németet, a geometriát, akinek tetszik. Hogy osztályozni, megbuktatni ne lehessen.

Ad vocem: buktatás! Városunkban, főleg az ujsütetü szociáldemókraták körében sürün hangzik most a jelszó, hogy csak arról van szó, hogy, *ha egy gyermek mindenből kitünő, ne lehessen megbuktatni a hittanból, meg, hogy pótvizsgát tehessen.* Válaszunk igen könnyü ezeknek a bemászlagolt embereknek a számára. *Kitünő gyerek sohasem bukik meg a hittanból, ha csak tüntetőleg nem hanyag, vagy szemtelen,* és még ha megbukik is javithat, ha a mulasztottakat pótolja. Szóval, aki erről beszél, az már gimpli, aki rászállt a szociáldemokrácia lépvesszejére.

Harmadszor. A radikálisok kitünő pszikologusok, mikor a gyermekek tetszésére akarják bizni a vallásoktatás hallgatását és a vallási gyakorlatokat. Ezek a ravasz rókák igen jól tudják, hogy az ember megromlott természeténél fogva iparkodik minden tehertől, minden áldozattól, minden erőfeszitéstől óvakodni. Vagyis, ha valamire nem kötelezik, azzal nem törődik, hacsak érdekei nem csábitják.

A mindennapi élet számtalan [illegible] példával szolgál. Hány több gyermek nemcsak hogy nem tanulna semmit, ha nem kényszeritenék, de nem is mosakodnék, kellő időben soha fel nem kelne, körmét, fülét, fogát soha nem tisztogatná, ha rá nem nevelnék. S bár mindez — többé-kevésbbé — a gyermeknek igazán magánügye, mely a köznek látszólag nem árt és nem használ, mégis szülő, iskola teljes szigorral szoritják, szoktatják akarata ellenére is, hogy mosakodjék, idejében keljen, körmét, fogát tisztántartsa.

Ócskabeszéd ezzel szemben az, mit az ember itt-ott helybeli radikális főkolomposoktól is hall, hogy a *papság* csak azért fél a kötelező iskolai hitoktatás eltörlésétől, mert akkor nem tudná, hogy a hitoktatást hol végezze. Farizeusi jóakarattal igérik, hogy az iskola tantermei továbbra is nyitva állnak a hitoktatás céljaira. Köszönjük. Először is: ez a kegyesség csak addig fog tartani, amig a radikáliseknak tetszik; másodszor: *nekünk nem a hely fontos, hanem az ember, a lélek.* Mi nem akarjuk azt, hogy gyenge szülők indolenciája, éretlen gyermekek hanyagsága folytán egy vallástalan s ami ezzel egyet jelent: istentelen züllött nemzedék nőjjön ennek a szerencsétlen országnak a nyakára. Még csak ez kellene nekünk, szegény magyaroknak. Népünknek úgy sincs már egyebe, mint Istenbe vetett hite, bizodalma; ha ezt is elveszik tőle, akkor egész nyugodtan megrendelhetik ennek az ezeréves nemzetnek a számára a temetést.

Értsünk szót: nem az egyháznak, ez halhatatlan s ha Magyarországból elűzik, elmegy máshova, ahol megbecsülik; de a magyar nemzetnek, melyet egyedül az ő becsületes, istenbevetett hite tud még — ha nem késő — megmenteni.

Még valamit. Ezt is mondottuk már. *Magyarország hivő, vallásos katholikus, protestáns, zsidó népe nem hajlandó arra, hogy adófillléreiből istentelen, vallástalan iskolákat tartson fenn, vallásgunyoló tanitókat* (lásd Franciaországot!) *fizessen* [illegible] *kális és szociáldemokraták kedvéért s amellett a saját gyermekeinek vallásos neveltetéséről külön költségen gondoskodjék.*

A mi elvünk az, amit a Magyar Kultura novemberi számában erélyesen, nyiltan hangsulyoz:

Támogatni fogjuk az uj rendszert az ujjáépités és megszilárdulás munkájában, de viszont, elvárjuk, hogy a szentélyekhez, a kereszthez és gyermekeink lelkéhez az iskolában hozzá ne nyuljanak se [illegible], se kesztyüs kézzel! A vallás nem népbutitás, a keresztény erkölcs nem babona s az iskolai vallásoktatás nem lélekmérgezés! Az Egyház vagyona és intézményei nem bitang jószágok! A szabadság fehér rózsáját senki se szennyezze be a szektárius zsarnokság véres toltjaival! Üszkőt az uj Magyarország háza fedelére ne dobjon senki! a demokráciát senki se tekintse egy [illegible] vélének.

Szigma.

A zsidók hetilapja,

az „Egyenlőség" irja, de mi is ezt akarjuk:

A vallásoktatás fenntartása.

Néhány nappal ezelőtt a pesti izraelita hitközség titkári hivatalában megjelent Kerékjártó Elek dr. gimnáziumi tanár és közölte Weiszburg Gyula dr. főtitkárral, hogy a hitoktatás fenntartása érdekében erős mozgalom folyik, melynek célja, hogy az államilag kötelezett vallásoktatás legalább is az eddigi keretek között fennmaradjon. Január tizenkettedikén ez ügyben a Vigadó nagytermében, az összes felekezetekkel nagygyülést tartanak. Kerékjártó dr. megkérte a főtitkárt arra, hogy a zsidó hitközség is küldjön ki a maga kebeléből képviselőt a nagygyülést előkészitő értekezletre.

Adler Lajos, a hitközség elnöke Munkácsi Bernát dr. tanfelügyelőt és Glass Izor dr. iskolaszéki elnököt kérte fel arra hogy a hitközséget az előkészitő ülésen képviseljék. A tanfelügyelő és az iskolaszéki elnök meg is jelentek azon a konferencián, amelyet az akció vezetői e kérdésben december huszonharmadikán tartottak meg. Mindketten a keresztény felekezetek képviselői részéről igen szivélyes fogadtatásban részesültek. E tanácskozás folyamán ismételten kifejezésre jutott az a gondolat, hogy jövőben a vallásoktatás a felekezetek között béke és egyetértés szellemében történjék és hogy minden olyan mozzanatot ki kell küszöbölni a vallásoktatásból, amely a különböző hitvallások hivei között a kölcsönös megbecsülés és érzelmi összhang zavarására alkalmas. Elhatározták ezen az értekezleten, hogy a tartandó nagygyülés elnökségében a zsidó felekezet is képviselve lesz és felekezetünk részéről is szerepelnek majd szónokok.

Az értekezlet lefolyásáról vasárnap részletesen informálta Munkácsi Bernát dr. tanfelügyelő a pesti izraelita hitközség oktatási ügyosztályát. Az előzmények ismertetése után a tanfelügyelő előterjesztette azt a kérdést, hogy szükségesnek tartja-e az ügyosztály a maga részéről is a kötelező vallásoktatás további fenntartását az elemi és középfoku iskolákban és hogy csatlakozik-e az ennek érdekében megindult mozgalomhoz. A tanfelügyelő tájékoztatás szempontjából figyelmébe ajánlja a bizottságnak, hogy a kötelező vallásoktatás eltörlése végzetes lenne [illegible] életünk jövő alakulására, mert ez esetben ifjuságunknak legalább nyolcvan százaléka távol maradna minden vallástanitástól és felnőne egy olyan nemzedék amelynek tulnyomó többsége hiján volna a legelemibb vallásismereteknek is. Nincs ugyan ily kedvezőtlen véleménye hitközségünk vallási állapotáról, de évtizedek tapasztalatával igazolt tény, hogy midőn a vallásoktatás kiszorul a rendes tanidő keretéből s külön tanhelyiségben adott délutáni, esti és vasárnapi órákra van utalva, oda a gondosabb szülő házi tanulmányokkal, sporttal és egyébb foglalkozásokkal tulterhelt gyermekét még akkor sem küldi, ha egyébként sulyt helyez is annak vallásos nevelésére.

Különösen szenvedne az egészen zsengekoru s a serdületlen ifjuság, mindenekfölött pedig a leányok oktatása. Igaz ugyan, hogy a kötelező vallásoktatás sem volt eddig képes teljesen megoldani azt a feladatát, hogy vallásos nemzedéket nevelt vol-

na, de kétségtelen, hogy nyolc, illetve tizenkét éven át nyujtott rendszeres heti két órai tanitásával megfelelő vallásismeretet nyujtott és általában megerősitette a zsidó vallási öntudatot. A kitérések nem vallásunk tanainak lebecsülésével, vagy ismeretük hiányából, hanem mindenféle más okokból erednek. Mindezért ha tekintetbe veszszük, hogy hitközségünknek nincs fontosabb feladata, mint a vallás oktatása, az állásfoglalás a fölvetetett kérdésben nem lehet más, mint a kötelező vallásoktatás védelme. Az ebben való közremüködésre most baráti jobbal hivnak fel bennünket keresztény polgártársaink, ezt visszautasitanunk nem lehet. Azt ajánlja tehát a tanfelügyelő, hogy mondja ki az ügyosztály a kötelező vallásoktatás további fenntartásának szükségét, mondja ki, hogy helyesli a hitközség csatlakozását a kérdés érdekében megindult mozgalomhoz.

A ügyosztály egyértelmüen állást foglalt a javaslat mellett.

Ugyan mit szólnak ehhez a radikálisok?

HIREK.

— **Eljegyzés.** Materényi Jenő szakcsi róm. kath. tanitó eljegyezte Mojzer Ilonkát Keszthelyről.

— **A közellátási bizottság** szerdán este ülést tartott, ahol megtudtuk, hogy 3 hét mulva 40 drb. sertést vágnak le. Tárgyalást folytat a közellátási ügyosztály balatoni halászokkal, hogy naponta friss balatoni halat hozzanak a fehérvári piacra.

— **Sötétben maradunk,** mert a villamtelep nem tudott szenet szerezni s igy kénytelen üzemét bizonytalan időre beszüntetni. A [illegible] tehetne már valamit, ott van a két teher autó, szállitsanak azzal szenet, mert ilyen nagy város még sem maradhat világitás nélkül.

— **Ismét jön liszt.** Január második felére 15 és 20-ika között kezdik a liszt árusitását, amely alkalommal — mint Kelemen közellátási biztos közli, — több lesz a fehér liszt.

— **A gazdasági egyesület** f. hó 9-én délben gróf Károlyi József elnöklete mellett gyülést tartott a Fejérmegyei Takarékpénztárban, a hol a gróf Károlyi József 100.000 koronás alapitványával megindított gazdasági iskola létesitési ügyét tárgyalták. Elhatározták, hogy e célra gyüjtőiveket bocsátanak ki, azután a terv előkészitésére hármas bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek: Körmendy Péter gazd. tanácsos, Ármos Jenő gazd. titkár és Szilárd Gyula gaz. tanár.

— **Pénzügyi nyugdijasok!** Felemelt nyugdijaik felvétele céljából a pénzügyigazgatóság m. r. számvevőségénél szombaton délelőtt jelentkezzenek.

— **Munkaalkalom van, de nem dolgoznak.** A budapesti és vidéki munkaközvetitőknél a legujabb adatok szerint 17.636 munkaalkalmat jelentettek be s ezzel szemben 4545 munkás keresett alkalmazást. A munkaalkalom e szerint lényegesen nagyobb, mint a munkakeresők száma. A baj az, hogy a szakmunkások csak a szigoruan szakmájukba tartozó munkát vállalják s ha ilyen nem kinálkozik, inkább a munkanélküli segitséget veszik igénybe. A kormány hiába buzdit munkára, nem dolgoznak.

— **Ahol nincs menü.** Szigoru rendelet van arra, hogy minden vendéglőben tartoznak menüt felszolgálni a megállapitott makszimális áron. Kovács Lajos Deák Ferenc utca 3[illegible] sz. alatti vendéglős ezt a rendeletet megszegve 5 és 7 koronáért adott csak ebédet. Dr. Zavaros Aladár főkapitány ezért 250 korona pénzbüntetésre itélte őt.

— **A tisztviselők tanuljanak produktiv mesterséget.** A városi alkalmazottak országos szövetségének tisztviselő szakosztálya Basch Imre dr. elnöklésével szaktanácskozást tartott, amelyen Harrer Ferenc meghatalmazott miniszter hosszabb beszédben mutatott rá a tisztviselőkérdés rendezésének fontosságára. Varga Jenő azt fejtegette, hogy Magyarország nem tud eltartani nagy hivatalnokosztályt. Szerinte a kérdést két módon lehetne megoldani. Először meg kellene szüntetni minden ujabb tisztviselőképző intézményt, mert a fiatalabb nemzedéknek semmiféle kilátása nincs az előmenetelre. Másodszor a kormány, a megye, a város intézzen fölhivást a fiatal tisztviselőgenerációhoz és ajánlja föl, hogy elbocsájtja őket állásukból, fizetésüket egy-két évig tovább folyósitja, azonban ez alatt az idő alatt valami produktiv mesterséget kell megtanulniok. Azután kilépnek minden igény nélkül az állam szolgálatából. Szakitani kell azzal [illegible] az ur és a munkás egy alacsonyabb társadalmi osztály tagja, kit a tisztviselő nem tart magához méltónak.

— **Vörös terror.** [illegible] komáromi szociáldemokrata párt megjelent Perczel Károly ujságiro, jelenlegi komáromi kormánybiztos előtt, aki pedig — demokratikus érzelmeiért lett a Károlyi éra kormánybiztosa s egyszerüen felszólitotta, hogy mondjon le, mert nem szociáldemokrata. Az ember nevetni szeretne, ha nem volna vérig sértő és boszantó ez a türhetetlen prepotencia. Olyan jóravaló polgári városokban, mint Komárom, ahol huszezer lakos közt nincs ötszáz szociáldemokrata, ez a maroknyi kisebbség merészel ilyen követeléssel előállni. A polgárság, amely nem szereti az izgalmat, szó nélkül türi ezt a példátlan kisebbségi terrort. — De meddig, meddig? Mert a türelem legvastagabb hajókötele is elszakad egyszer. Majd meglátják!

— **Elkobozták a lisztet.** Szerdán este több falusi asszony jött be Inotáról. Lisztet hoztak magukkal és Felsőgallára akarták szállitani. Mivel 5 kilogrammnál több lisztet nem szabad engedély nélkül szállitani, a rendőrség a fölös lisztet elkobozta és megindította az eljárást.

— **Rend van Sóskuton.** A Haidekker Győző 10. huszárezredbeli százados parancsnoksága alatt kivezényelt karhatalom vérontás nélkül a legrövidebb idő alatt Sóskuton a közbiztonságot helyreállitotta. Igy Sóskuton ismét teljes a rend és a nyugalom, ugy a közigazgatás, mint a megalakitott nemzeti tanács: müködésüket zavartalanul folytatják. A rend helyreállitásában a karhatalom minden egyes tagja, de főképen Haidekker Győző százados, karhatalmi parancsnok, Marsi Márton törzsőrmester, Nagy Ákos és Alyim Dénes őrmesterek, mindhárman a 10. huszárezredben, továbbá László Ferenc 17. gy. ezredbeli törzsőrmester kiválóan közremüködtek.

— **Akinek nincs pénze menjen gyalog.** Mikó Ferenc 17-es számu bérkocsis 10 koronát kért a vasuti állomástól a Vásár térig egy fuvarért, s midőn ezt a pasas drágálta, azt mondta, hogy akinek nincs pénze menjen gyalog. Ma tárgyalta az ügyet dr Zavaros Aladár főkapitány, aki előtt Mikó tagadta hogy ő gunyolódott volna. A drágitást azonban elismerte és ezért 100 korona pénzbüntetést fizet.

— **Sok a részeg katona.** Szerdán este 10 órakor 8—10 részeg katona házsártoskodott a Magyar Király szálloda előtt. Valami fölött összevesztek és bottal mentek egymásnak. Szerencsére a villanytelep elsötétitett és a garázdálkodó katonák nagy lárma közben szét oszlottak. Nem lehetne már valamit tenni a részeg emberek ellen?

— **Ujmagyarországi párbeszédek.**

— Mondja csak szomszéd, mi lesz ervel a menkü sok bankóval?

— Tudja szomszéd, majd ugy lesz, mint a kártyazásnál: akinek a végén legtöbb marad a markában, az lesz a *dürák.* (Borszem Jankó után.)

[illegible] magauknál köztársaság, atyafi?

— Lenni volt, de [illegible] nagyon rövid ideig tartott. [illegible]

— **Cukorka és szalonna drágitásért.** 800—800 korona pénzbüntetésre itélte a rendőrbiróság Gebauer Jánost és Ferencet, a Gebauer testvérek cég két beltagját. Enyhitő körülménynek vette dr. Zavaros főkapitány, hogy mind a ketten az egész háboru alatt harctéri szolgálatot teljesitettek.

— **Adomány.** Csapó Amália és Irma Csernay József ravatalára szánt koszorumegváltás cimén a tüdőbetegek számára 40 koronát adtak.

— **Fehérvári asszonyok egymás között:**

A. Mondja komámasszony, miféle csodabogár az a fenemis egylet?

B. Az, komámasszony olyan egylet, ahol szellemeket idéznek.

— **Dr. Pajzs szanatórium Székesfehérvár, sebészeti és belbetegeknek. — Röntgen, Zander intézet. Villanyos és szénsavas fürdő. Orvosi vegyi laboratorium, bakteriológiai és vérvizsgálat.**

LAPKIHORDÓKAT magas fizetéssel azonnal felvesz a Kiadóhivatal. Egy mindenes fiut vagy leányt is azonnal felvesz.

— **Bojtorján hajszesz** nagyon bevált hajápoló, erősiti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — **Szüts Róbert** gyógyszertárában. Károly király-tér.

Könyvismertetések.

Az óra egyet üt. Irta: Harsányi Zsolt. Regény 112 lap. Kiadja a Szent István Társulat (Budapest, Szentkirályi u. 28.) Ára 4 korona.)

Az óra egyet üt, az utolsót. Mikor üti? Van e ember, akit ez nem foglalkoztatott? Az elmulás gondolata a szentek erénye, a bölcsek megnyugvása. A gyarló ember rémülése. Harsányi Lajos a lobogó lelkü költő, prózában nyul ehhez a témához. Megráz vele a lelkünkön, a szivünkön keresztül, de e rázkódtatásban nem bontja meg hivő öntudatosságunkat, sőt megerősiti. Nemes példát mutat arra, hogy nagy, erős, divatos témákat is irhatunk és olvashatunk anélkül, hogy a lelkek rombolásának szolgálatába szegődnék. Ez a regény a legmodernebb ösvényeken haladó keresztény irodalom egyik fényes [illegible]zője.

Pityu. Irta: Blaskó Mária. 111 lap, izléses kötésben. Kiadja a Szent István Társulat (Budapest, Szentkirályi utca 28.) Ára 8 K.

Blaskó Mária az irodalomnak különösen a háboru alatt feltünt és kiforrott alakja. Látóköre és lelki analizise e nagy időkben szélesedett és finomult, s igy olyan mértékben fejlődött, hogy békés viszonyok között sok-sok esztendő kellett volna ahhoz, hogy mai tökéletességi fokát elérje. Bátran nyulhatott tehát olyan témához, amilyen ez a gyermekek számára készült elbeszélés. Valami végtelenül csendes, megrázkódtatás nélkül való téma. Csupa lelki élet, tökéletes lelki analizis. Egy gyermeki lélek olyan hüen festett kialakulás és fejlődése, amilyen ifjusági iro[illegible] példa és utmutatás, fölösleges is mondanunk, hogy a szülőknek, s mindazóknak, akik gyermekek nevelésével foglalkoznak, kötelessége a könyvet a gyermekeknek hozzáférhetővé tenni.

A nagy rendalapitók. Tarczai György müve. 192 lap. Müvészies cimlappal és arcképekkel. Kiadja a Tzent István Társulat. (Budapest, Szentkirályi utca 28.) Ára 3 K.

A középkor művelődéstörténeti rajza ez a könyv, mely mintegy háttérül szolgál a társadalmi ellentetek kiegyenlitéaére törekvő négy nagy szerzetesrend történetének, müvet szerző alapitóik, főleg szt. Benedek, Bernát, Domonkos és Ferenc — életrajzának keretében ismerteti meg. A könyv egyszerü, könnyen folyó nyelven van megirva s igy nemcsak a müvelt közönség, de a nép is olvashatja. Az érdeklődő[illegible] nagy élvezettel fogják a könyvet olvasni, mert Tarczai ebben is a legjobbat adja.

Teréz kisasszony. Irta Federer Henrik. Regény. 336 olgal. Kiadja a Szent István Társulat. (Budapest Szentkirályi u. 28.) Ára 7·20 K.

A német könyvpiacnak az utóbbi időben legolvasottabb regénye, hű és szép, magyaros fordításban. — Tárgyánál fogva is nagy érdeklődésre tarthat számot, mert a nagy hegyek között élő kis néplannak és gazdasszonyának bájos, meghatóan szomorú történetéről szól. A hűtlen német férj tehetségének minden pompájával érvényre jut. Kajzar elsőrangúak, mesterek. Igazi emberek élnek e könyvben, akiket megértünk, kiknek élete természetes mindenki előtt. Talán epedezve érte el sikerét Németországban s ez biztosítja győzelmet a magyar könyvpiacon is.

Színház.

A **szerelem gyermeke.** Ambrus Zoltán a Nemzet szinház igazgatója 1917-ben igy jellemezte a darab bőbeszédű francia szerzőjét: „Hatalmas terjengősebben beszélteti alakjait, mint a világ bármelyik drámaírója. Trádákkal operál, s szóáradatával agyongyötri maczerálja, *szekálja*, ingerli, izgatja a hallgatóját és végezetül diadalmasan kikeszüli, megtőzi és kicserzi." Pedig mikor Ambrus ezt irta, nem volt mögöttünk világháboru és Bataille még nagy irói számba ment. Mai szemmel látjuk csak igazán, mennyire telt vannak a darab helyzetei képtelenségekkel, és milyen üresek alakjai: a turfcsaló, nagykepű, pökhendi *Ramz*, az öregedő *Lian*, az elhervadt kurtizán, aki oly görcsösen igazságodik a vén gavallérjához, hogy képes elszakadni tőlöl; Maurice, kit az inasok nevelnek és apolnak, s aki csak lopva, a hatsó lépcsőn mehet anyjához, ilyen nevelés után nem is csodalkozhatunk a Rantzon elkövetett zsarolási manöver felett. Végül Nelly-ről talán itt is beszélünk, aki papája „bataknője" fiába szerelmes. Mesterien ellenszenvesek ezek az alakok ming. — *Ugyanígy.* Tivadar Augusztusnak uj szerelmes szinésze a cimszerepet játszotta. Kellemes jelenésű, közvetlen jelenet szinész és Maurice szerelemszéjnű szerepben [illegible] tenni. A legjobb [illegible] Doktor és Kovács Lulu kitűnően játszották hálátlan szerepeiket. A rendezés is jó volt, de meg többet kihagyhatták volna a darabból, a közönség csak nyert volna vele, — azért igy is többször fügöny elé tapsolták a szereplőket. (*a. n.*)

Heti műsor:

Péntek: A cigánypримás.
Szombat: d. u. Ripp van Winkle.
este: Mandarin.
Vasárnap: d. u. Kodus grof.
este: Hajdúk hadnagya.

Az Apollo igazgatósága közli:

Olga Desmond az Apollóban. Csütörtökön és pénteken szenzációs sikerű filmattrakciót mutat be „Golgotajárás" cimen az Apollószinház. A film vezetőszerepét Olga Desmond a hírneves művésznő játssza, aki ezzel a szerepével az egyik legszebb sikeret aratta. A pazar kiállitásu filmujdonság nagy eseménye a kinematografiának. Előadások 5 és 7 órakor. Rendes helyárak.

Társszerkesztő: ALAPI NÁNDOR.
Kiadó tulajdonos:
SZ.-FEHÉRVÁRI EGYHÁZMEGYE.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.
12407-1918. szám.

Hirdetmény.

A magyar földmüvelésügyi minisztérium gondoskodni kivan a lehetőségről, hogy megfelelő összeköttetés és hosszabb idő alatt törleszthető vételár ellenében földhöz juttassa a fölöt szolgálatban állott azon földmivesek, akik a hazáért szálltak és kezdtük is csak sorban a hadirokkantakat.

Ezen célból a várost gazdasági ügyosztályban (Zichy-ház I. em. 25. sz.) folyó évi januárhó 7-től kezdődőleg az alább közölt napokon összegyűjtjük iratni Székesfehérvár város [illegible] szolgálatban állott, vagy még mindig ilyen szolgálatban álló földmivesek, akik már a háború kitörése előtt is mindenkor [illegible] foglalkoztak és akiktől mint törekvő emberektől a [illegible] okszerű művelése biztosan vár[illegible] — emiatt — érdemesek arra, hogy [illegible] irányú jogos kívánságuk [illegible] kormány az arra majd alkalmasnak látszó időben és módon a [illegible] hajlásghoz képest elősegítsen [illegible] igyekszik.

Az összeírásba felvétetnek ezen [illegible] kötelezettségeinek [illegible] megfelelő [illegible] de csak [illegible] és olyan [illegible] földmüvesek, akik [illegible] pitásra képesek, feltéve, hogy magukénak nincsen [illegible] vagy ha van is, de az az [illegible] hozott [illegible] nem [illegible] a reájuk örökség útján [illegible] vagy akkora [illegible] egészen. Olyan [illegible] vel együttélő feleségének van [illegible] birtoka, az [illegible] akkor vétetnek fel [illegible] két [illegible] van.

Ugyanezek [illegible] hozzátartozói [illegible] a fent [illegible] de hadiszolgálat, [illegible] munkakeresés, vagy elvallalt munkájuk teljesítése miatt [illegible] birtokukról vannak.

Nem szabad az összeírásba felvenni, tehát hiba is jelent [illegible] akik 1918. november 28. óta a közrend megbontásában vagy vagyonrongálásban vétkesnek találtatnak, sem pedig olyanok, akik a kinálkozó munkaalkalmakat maguk és családjuk eltartásának biztosítására fel nem használják s esetleg gazdasági cselédként munkába állani vonakodnak, sem azok, akik nem tudják igazolni, hogy szabályszerű munkabérfizetés [illegible] őket [illegible] tozásról.

[illegible] a következő sorrendben fogja [illegible] ügyosztályban eszközölni:

Január 7. 8. 9. 10. Fehérvárban és [illegible] kik.

Január 11. 12. 13. 14. Vértesvarosban lakók.

Január 15. 16. Pákozdon [illegible] lakók.

Január 17. 18. 19. Tovarosban, Marosfürdőn, Diósgyőrben és Hosszúsorban lakók.

Január 20. Pákozdon [illegible] lakók.

Január 21. [illegible] a fenti napokon elmulasztott jelentkezők [illegible] Székesfehérvár, 1918. évi január hó [illegible] nap.

Csik István s. k.
[illegible]

[illegible] szám.

ad. 11508-1918. sz.

Hatósági hirdetmény.

Az Országos Közélelmezési Hivatal vezető magyar miniszter 25700 VI.—1918. számu rendelete értelmében, mely folyó évi november hó 5-éi kelt 11507-1918. számu, hatósági hirdetményemmel felhívtam mindazokat akik sertéseket birnak, hogy minden sertés levágását előre jelentsék be s egyuttal közhirre tettem, hogy minden levágott sertés után — később meghatározott időben és helyen 2—5 kg. olvasztott zsír kell közszükségleti célokra beszolgáltatni, hogy [illegible] vagyunk [illegible] tonainak [illegible]

[illegible] begelentési kötelezettségunkat csak igen kevesen tettek eleget, ujból felhívom városom nagyon érző hazafiasságát, hogy sertéseik levágását előre a levágás előtt okvetlenül jelentsék be a hivatalos órák alatt a rekviráló hivatalban (Zichy-ház II. e. 1. a) mert akik sertéseiket engedély nélkül ölik, kihágásért felelősségre vonatnak és a hizlalt sertéseik után kirovandó zsír tőlük be fog hajtatni.

Végül szószerint közlöm még a 25700 VI.—1918. számu miniszteri rendeletnek a következő rendelkezését: Aki a reá nézve megállapitott sertésfehéráru beszolgáltatási kötelezettségének a megjelölendő határidőig eleget nem tesz, — amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — a 2592-1918. M. E. számu rendelet értelmében kihágást követ el s a most megjelent 5. alapján 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Székesfehérvár, 1918 dec. 25.

Dr. Kovács Lajos sk.
polgármester h.

KIADÓHIVATALUNKBAN az előfizetéseket, hirdetéseket, egyes lapszámok vásárlását eszközöljük a közönség hétköznapokon d. e. 9-től 12-ig és délután 3—7-ig. Vasárnap nincs hivatalos óra. A lapra vonatkozó ügyek a nyomdához nem tartoznak és a nyomdában el nem intézhetők.

HIRDETMÉNYEK.

Pergetett és lépesméz kicsinyben is kapható, Pöllermann mehészet, P[illegible] 28

Ujságárusok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Konyha és díszkertkezelésben hosszu évi gyakorlattal biró 50 éves egyedülálló, magyar, németet beszélő tőkertész uradalomnál alkalmazást keres. Cim: Kleisz Mihály, Zichyujfalu, Fejérmegye.

Zichy u. ca 22. számu ház szabadkezből eladó. Cserekedésre alkalmas.

Tőltőgépe van azonnal felvétetik a szikvizgyárban, Palota-utca 2 szám alatt.

Intézetünk felvétetik a Kereskedelmi Akadémiára.

Egy mindenes, vagy leányt egyébre keresek. Sándor Rózsi, gyógyszerkereskedő, Varosmajor-tér.

Friss szarvas hus érkezik Eckmeister és Hagyási, cukrászda, helyszínen [illegible] Varosmajor-tér és Budai-ut sarok.

[illegible] Pöller Károly.

Péntektől, január hó 10-én:
Szenzáció sikerű filmattrakció!

Golgotajárás

Dráma 5 felv. Főszereplő:
Olga Desmond.

Kiegészitő műsor.
Előadások: 5 és 7 órakor.
Rendes helyárak.

Péntek, szombat, vasárnap, január hó 10, 11 és 12-én:
LYA MARA spanyol táncosnő ilik hímje!

Hűség eskü.

Filmjáték 4 felvonásban.
Pótkép: AZ ELSŐ SZERELEM, vigjáték 3 felvonásban.
Előadások 5 és fél 8 órakor.
Vasárnap: 3, 5 és 7 órakor.